Joi, 21 ianuarie 2021

P9_TA(2021)0028

Situația drepturilor omului în Turcia, mai ales cazurile lui Selahattin Demirtas și ale altor prizonieri de conștiință

Rezoluția Parlamentului European din 21 ianuarie 2021 referitoare la situația drepturilor omului din Turcia, în special cazul lui Selahattin Demirtaş și al altor prizonieri de conştiinţă (2021/2506(RSP))

(2021/C 456/22)

Parlamentul European,

— având în vedere rezoluțiile sale anterioare referitoare la Turcia, în special rezoluția din 8 februarie 2018 referitoare la situația actuală a drepturilor omului în Turcia ([1]), cea din 13 martie 2019 referitoare la Raportul Comisiei pe 2018 privind Turcia ([2]), precum și cea din 19 septembrie 2019 referitoare la situația din Turcia, în special la îndepărtarea din funcție a primarilor aleși ([3]),

— având în vedere Comunicarea Comisiei din 6 octombrie 2020 privind politica de extindere a UE (COM(2020)0660), însoțită de Raportul pe 2020 privind Turcia (SWD(2020)0355),

— având în vedere Cadrul de negociere cu Turcia din 3 octombrie 2005,

— având în vedere Regulamentul (UE) 2020/1998 al Consiliului ([4]) care privește regimul mondial de sancțiuni în materie de drepturi ale omului,

— având în vedere concluziile Consiliului din 10 și 11 decembrie 2020, precum și alte concluzii relevante ale Consiliului și ale Consiliului European privind Turcia,

— având în vedere Hotărârea Marii Camere a Curții Europene pentru Drepturile Omului (CEDO) din 22 decembrie 2020 în cauza *Demirtaş/Turcia* (14305/17),

— având în vedere Hotărârea Curții Europene pentru Drepturile Omului (CEDO) din 20 noiembrie 2018 în cauza *Demirtaş/Turcia*,

— având în vedere articolul 144 alineatul (5) și articolul 132 alineatul (4) din Regulamentul său de procedură,

A. întrucât Turcia este țară candidată la aderarea la UE și membru de multă vreme al Consiliului Europei; întrucât, ca membru al Consiliului Europei, Turcia este parte la Convenția europeană a drepturilor omului și are obligația de a aplica prevederile și jurisprudența CEDO;

B. întrucât, începând cu mijlocul lunii septembrie 2020, poliția turcă a efectuat razii matinale ample în întreaga Turcie, reținând zeci de politicieni, activiști politici, avocați și alți actori ai societății civile sub acuzații legate de „terorism”; întrucât la 31 decembrie 2020 a intrat în vigoare o nouă lege privind prevenirea finanțării proliferării armelor de distrugere în masă, din care doar șase articole includ mijloace și reglementări de combatere a finanțării terorismului, restul articolelor acordând ministerului turc de interne și președintelui competențe largi de a restrânge activitățile organizațiilor neguvernamentale (ONG-uri), parteneriatelor de afaceri, grupurilor și asociațiilor independente și de a le diminua rolul;

C. întrucât dl Selahattin Demirtaş, fost membru al Parlamentului Turciei între 2007 și 2018, fost copreședinte al Partidului Democratic Popular din Turcia (HDP) și candidat la alegerile prezidențiale din 2014 și 2018 (obținând 9,76 % și 8,32 % din voturi), este reținut de peste patru ani în baza unor acuzații nefondate și în ciuda a două hotărâri ale CEDO în favoarea eliberării sale;

([1]) JO C 463, 21.12.2018, p. 56.
([2]) Texte adoptate, P8_TA(2019)0200.
([3]) Texte adoptate, P9_TA(2019)0017.
([4]) JO L 410 I, 7.12.2020, p. 1.

D. întrucât dl Demirtaş a fost reținut inițial la 4 noiembrie 2016 împreună cu alți opt parlamentari ai HDP, aleși în mod democratic, inclusiv fosta copreședintă a HDP, dna Figen Yüksekdağ, și a fost pus sub acuzația de „membru al unei organizații teroriste”, „răspândire a propagandei teroriste” și de comitere a multor alte infracțiuni, ceea ce a reprezentat începutul asaltului în desfășurare al guvernului turc asupra partidului, în cadrul unui registru mai larg de urmăriri penale și arestări motivate politic; întrucât, deși a câștigat 65 de primării în întreaga țară la alegerile locale din 2019, doar șase primari HDP își exercită încă mandatul, restul lor fiind îndepărtați din funcție sau arestați și înlocuiți cu administratori numiți de guvern;

E. întrucât la 20 septembrie 2019, în aceeași zi în care dl Demirtaş ar fi trebuit eliberat în conformitate cu decizia celei de a 26-a Curți cu juraţi din Istanbul, procurorul șef din Ankara a invocat o anchetă latentă, deschisă cu mult timp în urmă, ca motiv de arestare din nou a dlui Demirtaş și a dnei Yüksekdağ; întrucât, dl Demirtaş rămâne, prin urmare, în arest preventiv în legătură cu o anchetă privind protestele din octombrie 2014 împotriva asediului orașului Kobane de către ISIS, ce criticau inacțiunea și tăcerea guvernului turc în fața unui masacru iminent, care au degenerat în violențe și au dus la pierderea a zeci de vieți omenești;

F. întrucât, la 22 decembrie 2020, Marea Cameră a CEDO a hotărât că, prin reținerea inițială a dlui Demirtaş și prelungirea ulterioară a detenției sale cu peste 4 ani, guvernul turc a avut ca obiectiv ascuns împiedicarea dlui Demirtaş să își desfășoare activitățile politice, privarea alegătorilor de reprezentantul lor ales și „înăbușirea pluralismului și limitarea libertății de dezbatere politică: baza conceptului de societate democratică”, încălcând articolul 18 din Convenția europeană a drepturilor omului; întrucât în hotărârea finală s-a concluzionat că nu există motive suficiente pentru continuarea detenției și a dispus din nou eliberarea imediată a dlui Demirtaş; întrucât, potrivit CEDO, Turcia a încălcat, de asemenea, libertatea de exprimare (articolul 10 din Convenția europeană a drepturilor omului), dreptul la libertate și la siguranță [articolul 5 alineatul (1) și articolul 5 alineatul (3) din Convenție] și dreptul de a alege și de a fi ales [articolul 3 alineatul (1) din Convenție]; întrucât CEDO nu a identificat nicio legătură clară între discursurile dlui Demirtaş și infracțiunile de terorism;

G. întrucât, la 7 ianuarie 2021, o instanță penală turcă a aprobat punerea sub acuzare a 108 persoane, printre care foștii copreședinți ai HDP, dl Demirtaş și dna Yüksekdağ, în cadrul unei anchete privind incidentele teroriste din 2014 soldate cu morți, respingând solicitările CEDO de eliberare a dlui Demirtaş și cerând 38 de pedepse cu închisoare pe viață, fără drept de apel, pentru inculpați, dintre care 27 se află în arest;

H. întrucât, în pofida hotărârii Curții Constituționale a Turciei din 9 iunie 2020, potrivit căreia arestarea preventivă de durată a dlui Demirtaş îi încalcă drepturile constituționale, acesta rămâne deținut într-o închisoare de înaltă securitate de tip Edirne F; întrucât el este doar una dintre numeroasele persoane încarcerate în mod nelegitim în Turcia pentru acuzații motivate politic;

I. întrucât declarațiile politice repetate făcute la cel mai înalt nivel de funcționarii guvernului turc și de liderii coaliției de guvernământ despre cazul dlui Demirtaş, precum și intervalul scurt dintre declarațiile politice și acțiunile în mod clar ilegale ale sistemului judiciar oferă și mai multe dovezi cu privire la motivațiile politice ale cazului și subminează grav independența sistemului judiciar turc;

J. întrucât, într-un alt caz, la 10 decembrie 2019, CEDO a hotărât că arestarea preventivă a unei figuri proeminente a societății civile, dl Osman Kavala, încalcă Convenția europeană a drepturilor omului și că autoritățile turce trebuie să asigure eliberarea imediată a dlui Kavala; întrucât, în pofida hotărârii CEDO, la 9 octombrie 2020, Tribunalul din Istanbul a prelungit detenția dlui Kavala sub acuzația de spionaj și tentativă de răsturnare a ordinii constituționale în timpul protestelor din Parcul Gezi din 2013; întrucât Turcia a continuat să acționeze încălcând Convenția europeană a drepturilor omului prin faptul că nu l-a eliberat pe dl Kavala, în ciuda apelurilor Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei,

1. solicită eliberarea imediată și necondiționată a dlui Demirtaş în conformitate cu hotărârea CEDO din 2018, confirmată prin hotărârea Marii Camere a acesteia din 22 decembrie 2020, și renunțarea la toate acuzațiile împotriva lui și a doamnei Yüksekdağ, foști copreședinți ai partidului de opoziție HDP, precum și împotriva celorlalți membri ai partidului aflați în detenție; subliniază că autoritățile turce trebuie să le permită să își exercite mandatele democratice în mod independent și fără să se confrunte cu amenințări și obstacole; își reiterează sprijinul pentru toți cei care continuă să depună eforturi pentru a pune capăt acestor acte de nedreptate flagrantă, precum și altora similare, și pentru a readuce Turcia pe calea unei democrații depline;

2. reamintește autorităților turce că neeliberarea dlui Demirtaş constituie o încălcare directă a Convenției europene a drepturilor omului, precum și a legislației sale interne, o prelungire nejustificată a încălcării drepturilor dlui Demirtaş și o încălcare flagrantă a obligației Turciei de a pune în aplicare hotărârile CEDO; insistă că hotărârea CEDO înseamnă că autoritățile turce trebuie să îl elibereze imediat;

3. evidențiază că CEDO a considerat că arestarea preventivă îndelungată și ilegală a dlui Demirtaş este motivată politic; își exprimă profunda îngrijorare cu privire la practicile nelegitime și la declarațiile politice despre acest caz, care sugerează că guvernul turc a intervenit în procedurile judiciare legate de detenția prelungită a dlui Demirtaş;

4. invită Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei să examineze de urgență, în cadrul următoarei sale reuniuni din 21 martie 2021, refuzul Turciei de a aplica hotărârea Marii Camere a CEDO în cauza *Demirtaş/Turcia*, să adopte o declarație în această privință și să ia măsurile necesare pentru a se asigura că guvernul Turciei pune în aplicare această hotărâre fără întârziere; este pe deplin încrezător că președinția germană a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei va lua toate măsurile adecvate și necesare pentru a asigura punerea în aplicare a hotărârii Marii Camere în cazul dlui Demirtaş; invită Delegația UE la Consiliul Europei să își intensifice eforturile pentru a asigura punerea în aplicare a hotărârilor CEDO privind Turcia;

5. condamnă modul în care autoritățile turce l-au tratat pe dl Demirtaş, care încalcă drepturile sale în temeiul CEDO, al Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice și al dreptului intern turc, precum și demnitatea sa umană, astfel cum sunt consacrate la articolul 17 din Constituția Republicii Turcia; consideră prelungirea ilegală a detenției dlui Demirtaş timp de peste 4 de ani drept o pedeapsă crudă și motivată politic, care cauzează prejudicii personale și politice ireparabile lui, familiei sale și partidului său; invită Turcia să se abțină de la noi măsuri de intimidare împotriva sa și să îi garanteze drepturile omului, astfel cum sunt consacrate în Constituția Turciei și în dreptul european și internațional;

6. îndeamnă Vicepreşedintele Comisiei/Înaltul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, Comisia și statele membre să continue să aducă în discuție cu interlocutorii lor turci cazul dlui Demirtaş și toate celelalte cazuri ale unor apărători ai drepturilor omului, avocați, jurnaliști, politicieni și cadre universitare care sunt supuși detenției arbitrare și să le ofere sprijin diplomatic și politic; invită Comisia și statele membre să crească gradul de utilizare a granturilor de urgență pentru apărătorii drepturilor omului și să asigure punerea în aplicare deplină a Orientărilor UE privind apărătorii drepturilor omului de către Delegația UE și reprezentanțele diplomatice ale statelor membre în Turcia; îndeamnă Delegația Uniunii Europene în Turcia să continue să monitorizeze îndeaproape cazul dlui Demirtaş și al altor prizonieri, inclusiv prin participarea la procesele acestora, și să continue să aducă în discuție situația lor cu autoritățile turce;

7. este profund îngrijorat de faptul că sistemul judiciar și autoritățile turce nu iau în considerare hotărârile CEDO și că, din ce în ce mai des, instanțele inferioare turce nu respectă hotărârile Curții Constituționale din Turcia; invită Turcia să asigure respectarea deplină a dispozițiilor Convenției europene a drepturilor omului, precum și a hotărârilor CEDO; solicită cooperarea sa deplină cu Consiliul Europei în ceea ce privește consolidarea statului de drept, a drepturilor minorităților, a democrației și a drepturilor fundamentale; speră că CEDO își va putea accelera procesul de pronunțare a hotărârilor în numeroase cazuri care implică situația din Turcia; îndeamnă guvernul turc să se asigure că toate persoanele își exercită dreptul fundamental la un proces echitabil și la examinarea cazurilor lor de către un sistem judiciar pe deplin independent și funcțional, în conformitate cu standardele internaționale;

8. este profund îngrijorat de atacurile și presiunile constante asupra partidelor de opoziție, în special de vizarea continuă, specifică și motivată politic a HDP și a organizațiilor sale de tineret de către autoritățile turce, care subminează buna funcționare a sistemului democratic, și invită autoritățile turce să înceteze imediat reprimarea acestora; își exprimă îngrijorarea deosebită cu privire la dezbaterea în curs privind închiderea HDP și ridicarea imunităților a nouă parlamentari HDP din cauza aceloraşi proteste referitoare la Kobane din octombrie 2014 pentru care este deținut dl Demirtaş; subliniază cazul lui Cihan Erdal, membru al aripii tinere a Partidului Verde/Stânga din Turcia, care a fost reținut la 25 septembrie 2020 și pus sub acuzare la 7 ianuarie 2021 împreună cu peste 100 de inculpați, inclusiv Selahattin Demirtaş, în cadrul „cauzei Kobane"; este profund îngrijorat de hărțuirea politică și judiciară continuă a dnei Canan Kaftancıoğlu, președinta la nivelul provinciei Istanbul a Partidului Popular Republican (CHP), care a fost condamnată în septembrie 2019 la aproape 10 ani de închisoare într-o cauză motivată politic, pentru care este pendinte o hotărâre a Curții Supreme, și care a fost pusă sub acuzare în decembrie 2020 într-o nouă cauză, fiind pasibilă de o altă pedeapsă de 10 ani;

9. își exprimă profunda îngrijorare cu privire la restrângerea spațiului de acțiune al societății civile și la deteriorarea continuă a drepturilor și libertăților fundamentale și a statului de drept în Turcia; reliefează, în special, îngrijorările în legătură cu regresele susținute înregistrate de Turcia în ceea ce privește independența sistemului judiciar; invită autoritățile turce să pună capăt hărțuirii judiciare a apărătorilor drepturilor omului, a cadrelor universitare, a jurnaliștilor, a liderilor spirituali, a avocaților și a membrilor comunității lesbiene, gay, bisexuale, transgen și intersexuale, ale căror drepturi

fundamentale au fost încălcate, în special după tentativa eșuată de lovitură de stat; îndeamnă guvernul turc să elibereze imediat figura proeminentă a societății civile Osman Kavala, în conformitate cu hotărârea CEDO din mai 2020 și ca urmare a apelurilor și rezoluțiilor repetate ale Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei;

10. reamintește regimul mondial de sancțiuni al UE în materie de drepturi ale omului, recent aprobat, un mecanism de monitorizare și sancționare a încălcărilor grave ale drepturilor omului, astfel cum se întâmplă în Turcia, care vizează persoane, entități și organisme implicate în sau legate de încălcări grave ale drepturilor omului;

11. își exprimă profunda îngrijorare cu privire la situația libertății mass-mediei în Turcia; invită autoritățile turce să răspundă și să acționeze imediat ca urmare a tuturor alertelor emise cu privire la Turcia pe Platforma Consiliului Europei și să promoveze protecția jurnalismului și siguranța jurnaliștilor; invită autoritățile turce să asigure un acces echitabil la justiție și să pună capăt proceselor motivate politic împotriva jurnaliștilor și a profesioniștilor din domeniul mass-mediei, cum este cazul recent al jurnalistului Melis Alphan, care a fost acuzat de diseminare de propagandă teroristă și este pasibil de o pedeapsă cu închisoarea de 7 ani și 6 luni; își exprimă profunda îngrijorare cu privire la monitorizarea platformelor de comunicare socială și condamnă închiderea conturilor pe platformele de comunicare socială de către autoritățile din Turcia; consideră că aceasta este o nouă restricție în calea libertății de exprimare și un instrument de reprimare a societății civile;

12. ia act de intenția Turciei de a deschide un nou capitol în relațiile sale cu UE, de hotărârea sa de a pune în aplicare reforme și de angajamentul său deplin față de procesul de aderare, astfel cum au fost exprimate de președintele Erdogan și de alți înalți funcționari guvernamentali la 9 ianuarie 2021; este de părere că respectarea și aplicarea hotărârilor CEDO ar reprezenta un pas important înspre susținerea credibilității unor astfel de declarații cu elemente concrete; reiterează deschiderea UE față de un nou început; subliniază totuși că ameliorarea și aprofundarea relațiilor depind pe deplin, printre altele, de îmbunătățiri concrete în ceea ce privește respectarea principiilor democratice, a statului de drept și a drepturilor fundamentale în Turcia;

13. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei, Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, reprezentantului special al UE pentru drepturile omului, președinției germane a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, precum și președintelui, guvernului și parlamentului Turciei și solicită ca prezenta rezoluție să fie tradusă în limba turcă.